

Před padělateli bankovek jsme o několik kroků napřed, říká šéf IQ Structures Petr Franc

09/09/20

Hana Filipová

V byznysu ochrany bankovek a dokladů ve světě se točí stovky milionů eur. Jednu z hlavních rolí na lukrativním trhu má i česká firma IQ Structures z Řeže u Prahy, jejíž ochranné prvky – hologramy – patří ve světové konkurenci k nejobtížněji napodobitelným. Přesto doklady ani bankovky v Česku nechrání. „Pro zabezpečení státních dokladů a dokumentů musíme nabídnout řešení Státní tiskárně cenin. To jsme udělali, ale nemají zájem,“ říká jednatel a ředitel firmy Petr Franc.

Váš byznys v podstatě vyrostl z vědeckého výzkumu. Jak složité bylo myšlenku a výzkum přetavit ve výdělečný projekt?

Historie je složitější. V roce 1994 se tři lidé, vědecktí pracovníci, rozhodli, že už nechtějí dostávat jako zaměstnanci dva tisíce korun a vrhli se na podnikání. Začali vyrábět první české hologramy, časem i s dosud nepoužívanou technologií. To byl v té době světový unikát, události nabraly rychlý spád a firmu oslovili britští manažeři, kteří do ní kapitálově vstoupili.

Spolupráce se vyvíjela dobře?

Ano. Během devíti let se firma stala světovou dvojkou s obratem 25 milionů dolarů, každý rok rostla o třicet až čtyřicet procent. Bezpečnostní prvky na doklady a bankovky jsme dodávali do 65 zemí světa.

Říkáte to tak, jako by to mělo háček.

Britští investoři pak firmu prodali dalšímu investorovi, který pocházel z Ruska. A za zhruba dva roky došlo k nedohodě. Střetly se představy, jak směřovat firmu dál. Vyústěním byla postupná a neplánovaná rezignace nebo vyhazov skoro celého managementu, protože názorové střety byly tak zásadní, že jsme nebyli schopni pokračovat.

Povedlo se vám to od Rusů vykoupit?

Ne. Ta společnost existuje dál. My jsme se ocitli v podstatě na ulici, nevěděli co dál. Byl to šok. Po pár měsících jsme si ujasnili, že ale chceme pokračovat.

Bez kapitálu?

Oslovili jsme původní britské partnery a dohodli se s nimi na spolupráci. Založila se společnost IQ Structures. Začali jsme od nuly, postupně sehnali další strategické partnery. Museli jsme investovat přes 200 milionů korun. Ale dnes jsme opět schopni nabízet unikátní zabezpečení dokladů, dokumentů a bankovek.

Kdo je kromě manažerů akcionářem?

Skoro polovinu vlastníků tvoří management firmy, britští partneři mají minoritu. Jsou tu i další investoři, například firmy Solotron nebo Miton a drobní akcionáři.

Ač má černý trh dost, a někdy i víc peněz, o kolik kroků jste před ním v ochraně bankovek a dokladů?

O několik. Je velmi těžké říct, zda je to půl roku či několik let. Bylo by odvážné přesně specifikovat, jestli máme 1,5 roku času, než nás doženou. Tímto problémem se zabývají vlády a bezpečnostní složky celého světa.

Obdrželi jste několik hlavních cen za nejpreciznější hologramy na světě, znamená to, že jste nezkopírovatelní?

Oslovila nás jedna z největších národních bank na světě, aby zjistila, zda naše prvky lze napodobit nebo zkopírovat. Nechce mít zabezpečení jen od úspěšné a bohaté firmy, která má sto právníků a mnoho patentů. Musí vědět, zda Čína nebo vysokoškoláci umí tyto prvky kopírovat a vyrobit padělky shodné s originálem. I to nejkvalitnější řešení se dostane do rukou padělatelů, do Číny, aby se zjistilo, zda jsou schopni to napodobit. Získali jsme hlavní ocenění, že ve srovnání s konkurencí jsou naše prvky nejobtížněji padělatelné.

Mělo to reálný výstup v podobě nějakého uzavřeného obchodu?

Připravujeme pilotní projekt čtyř milionů kusů hologramů na testovací bankovky. Testy budou probíhat asi půl roku, v případě úspěchu máme šanci dostat naše hologramy každý rok na stovky milionů bankovek.

Jaké národní banky se o vaše produkty zajímají?

O spolupráci nyní požádaly banky z Austrálie, Mexika, Kanady, Dánska, Holandska, USA, Anglie, Rakouska, Švýcarska, Švédska, Španělska, Rakouska. S některými už spolupracujeme a s některými jednáme kvůli covidu posouváme. Vzorové hologramy vyrábíme pro národní banky Japonska, Turecka a Brazílie.

Co ČNB?

ČNB projevila zájem o užší spolupráci. Připravujeme společně několik projektů.

Když jde o peníze, měla by dalším partnerem být Státní tiskárna cenin, že?

Ano, ale tam je spolupráce přesně opačná. Je pro nás překvapivé, že hologramy, které obdrží hlavní ceny a jsou označeny jako jedny z nejkvalitnějších na světě, Státní tiskárnu cenin nezajímají.

Takže se Státní tiskárnou nespolupracujete?

Nabízeli jsme naše řešení, ale nemají zájem. Jsou takový „black box“. Nikdo pořádně neví, jaké jsou jejich cíle. V jejich výročních zprávách se dočtete, že vyrábí několik českých státních zakázek – pasy, občanky, řidičáky, kolky, bankovky či ceniny, jako dálniční známka. Ty jsou z našeho pohledu výrazně předražené a se zastaralým řešením. Je-li jejich cíl prosadit se na zahraničních trzích, je to s tímto přístupem nemožné. Nabízeli jsme jim spolupráci i na mezinárodních konferencích či veletrzích, ale vše odmítají. Jejich směřování je pro mě nepochopitelné.

Nikdy vám neřekli důvod, proč s vámi nechtějí spolupracovat?

Ne.

Jejich zákazníkem je především stát a zřejmě jim to na „uživení“ stačí?

Nemají žádnou motivaci, nechtějí cokoliv měnit. Vyrábí velmi draze, a ještě draž prodávají jednotlivým ministerstvům. To je hrozné plýtvání peněz ze státního rozpočtu.

Vyplývá mi z toho správně, že na českém trhu své patenty a výrobky, ochranné prvky, vlastně neuplatníte?

Máme zakázky v soukromé sféře. Pro zabezpečení státních dokladů a dokumentů musíme nabídnout řešení Státní tiskárně cenin. Jiná cesta není. Ta dodavatele vybírá několika způsoby, v některých případech formou veřejných tendrů. Několikrát se nám stalo, že jsme tendr vyhráli, ale oni ho zrušili. Když jsme vyhráli podruhé, zrušili ho zase. To bylo třeba u dodávek hologramů na dálniční známky před dvěma lety. Napotřetí to udělali v nějakém zrychleném módu, kdy rozhodli o dodavateli z Německa. V dalším roce už jsme se ani neúčastnili.

Zníte až znechuceně.

Vnímáme to tak, že si tiskárna vybere svého dodavatele, připraví zadávací podmínky, aby mu to vyhovovalo, a pak tendr vypíše. V některých případech ani tendr nedělají, využívají paragrafu o utajovaných skutečnostech, takže ani nemáme možnost se účastnit. Už si necháváme dělat expertní stanovisko od právníků, kteří se zabývají veřejnými zakázkami a povinnostmi státní firmy. Z jejich pohledu dochází k porušení zákona, hrozí tam dokonce i trestní odpovědnost státních úředníků, kteří se takto chovají.

Tedy ale opravdu platí, že na žádných českých státních zakázkách jste úspěšní nebyli a že na žádném dokladu v Česku nejsou vaše hologramy a ochranné prvky?

Ne. Nejsou. Ale nyní probíhá výběrové řízení na dodávku optických prvků hologramů na občanské průkazy. Byli jsme v jednání se Státní tiskárnou, dozvěděli jsme se podmínky, za kterých se můžeme účastnit. Kvůli požadavkům jsme museli investovat skoro dvacet milionů, ale když došlo k vypsání výběrového řízení, objevily se v něm nové podmínky, o kterých věděli, že nesplňujeme. Za nás jasný podraz. Nás tím dopředu vyřadili.

To je docela vážné obvinění.

Co víme, dělají to tak i jiným dodavatelům, kteří chtějí nabídnout kvalitnější a levnější řešení. Teď už se bráníme právní cestou. Chování současného vedení překročilo pomyslnou čáru. Přejde mi smutné, když vláda vyhlásí program Country for the Future s tím, že má Česko přestat být montovnou a chce se profilovat jako inovativní země, ale státní firma jde zásadním způsobem proti tomu.

Jaký objem zakázek tedy dodáváte na český trh?

Do deseti procent výrobních kapacit.

A když to rozdělíme na veřejný a soukromý sektor?

Zhruba 70 procent je pro veřejný a zbytek pro soukromý sektor.

Kolik patentů nyní držíte?

Asi třidvacet patentů a mezinárodních přihlášek.

Jaká je vlastně hodnota legálního byznysu ochrany bankovek a dokladů ve světě?

Stovky milionů eur. Desítky miliard korun.

Výsledkově si vaše společnost stojí jak?

Firma existuje osm let a prvních šest jsme vyvíjeli a patentovali svá řešení. Na mezinárodním trhu působíme dva roky. Loni jsme dosáhli obratu přes sto milionů korun při sedmdesátiprocentním růstu. Teď čekáme růst v desítkách procent ročně.

Kdyby za vámi teď přišel investor, že firmu koupí, o jakou sumu byste si řekli?

Kdybychom chtěli prodávat, je důležitý pohled na firmu z hlediska budoucích obrátů a zisků. Máme rozpracováno několik mezinárodních projektů na zabezpečení dokladů. Zabezpečujeme přibližně miliardu cenin ročně, dodáváme bezpečnostní prvky na doklady pro pět států a každý kvartál přibývá přibližně jedna další země. Máme rozdělané projekty pro pět národních bank. Jsme ve fázi výrazného vzestupu. O prodeji neuvažujeme. Spíše hledáme další partnery s dlouhodobou vizí.

Firma stojí na třech nohách: zabezpečení dokladů a bankovek, vývoj a výroba mikro a nano optiky a 3D nanostruktury. Jak se podílejí na výsledcích firmy?

V současné době tvoří asi 70 procent obratu oblast security, 25 procent tvoří optika a pár drobných procent 3D nanostruktury. V byznysplánu na nejbližší tři roky až pět let však optika dosahuje výrazně vyšších obrátů než sekce bezpečnosti – řádově miliardy korun.

Zmiňovaná optika se týká hlavně světel pro průmysl nebo i pro běžného uživatele?

Uplatnění je obrovské. Jejich využití je u interiérových světel, lineárních světel pro supermarkety, předních světel a zadních lamp u automobilů, senzorů a jiné. Výrobci svítidel umožňuje nové designové možnosti včetně miniaturizace, mnohdy nedosažitelné klasickým řešením. Je tam velký prostor k úspoře materiálu a energií. Zcela přesně lze řídit směr a intenzitu světla.

Během pandemie posílil bezhotovostní styk. Obáváte se ústupu hotovosti?

Podobné informace se objevují mnoho let, diskutujeme tuto otázku i s centrálními bankami, zda bude hotovost ustupovat. Množství peněz v oběhu ale stále stoupá. V horizontu deseti let rozhodně nemáme obavy, že by nastal opačný trend.

Petr FRANC (48)

- Po absolvování Pedagogické fakulty UK začal pracovat pro prvního výrobce hologramů v Česku.
 - Firmu Czech Holography a jejího následovníka, firmu Optaglio, vedl jako generální ředitel.
 - Ve společnosti IQ Structures působí jako jednatel a ředitel společnosti zodpovědný za směr sekce security. Zabývá se mezinárodními projekty v dodávkách bezpečnostních řešení pro vlády a soukromé společnosti.
-

E15 PREMIUM

https://www.e15.cz/rozhovory/pred-padelateli-bankovek-jsme-o-nekolik-kroku-napred-rika-sef-iq-structures-petr-franc-1373087?user_login_success=1